

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania K. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku

o rekompensatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 18 września 2024 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 1900/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 9 marca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku odmówił ubezpieczonemu K. N. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego, a następnie odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 20 października 2022 r., zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do przeliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego K. N. z uwzględnieniem rekompensaty na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 164 ze zm.), stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności

niezbędnej do wydania decyzji w sprawie oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 14 marca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

W sprawie ustalono, że w dniu 29 lipca 2020 r. K. N., urodzony [...] 1955 r., złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę z rekompensatą.

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2020 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu emeryturę od 19 lipca 2020 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz drugą decyzją z tej samej daty odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do rekompensaty z powodu niewykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ wskazał wówczas, że do okresów pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresów zatrudnienia ubezpieczonego za pośrednictwem M. sp. z o.o. od 20 lipca 1987 r. do 16 listopada 1987 r., od 12 lutego 1988 r. do 10 maja 1988 r., od 18 sierpnia 1988 r. do 15 maja 1989 r. oraz od 12 lipca 1989 r. do 11 maja 1990 r. (wynikających z zaświadczenia z dnia 9 lutego 1994 r.).

Ubezpieczony nie wniósł odwołania od powyższej decyzji.

Przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 13 lat okresów pracy w warunkach szczególnych, do których organ zaliczył okres zatrudnienia w P. w G. od 1 czerwca 1979 r. do 15 lipca 1987 r., od 1 lipca 1990 r. do 6 marca 1995 r. oraz od 31 grudnia 1995 r. do 18 marca 1996 r. W dniu 1 marca 2021 r. K. N. złożył wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego, którym domagał się ponownego obliczenia świadczenia z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego. Do wniosku ubezpieczony załączył książeczkę żeglarską oraz umowy łączące go z M. w G. oraz dowody opłacenia za niego składek na ubezpieczenia.

Zaskarżonymi decyzjami z dnia 9 marca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku odmówił K. N. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego, a następnie odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury, stając na stanowisku, że przedłożone dowody nie powodują zmiany

wartości kapitału początkowego oraz nie wpływają na wysokość świadczenia emerytalnego.

Ubezpieczony w okresach korzystania z urlopu bezpłatnego w P. w G., był zatrudniony za pośrednictwem M. sp. z o.o. (dalej także „M.”) u armatorów zagranicznych w następujących okresach:

- od 20 lipca 1987 r. do 16 listopada 1987 r. na statku m/v „F.”;
 1. od 12 lutego 1988 r. do 10 maja 1988 r. na statku m/v „K.”;
 2. od 18 sierpnia 1988 r. do 15 maja 1989 r. na statku m/v „I. G.”;
 3. od 12 lipca 1989 r. do 11 maja 1990 r. na statku m/v „H.”.

Ubezpieczony umowę zawierał jedynie z M., nie podpisywał odrębnych umów z armatorami. M. nie pobierała z tego tytułu żadnych opłat od ubezpieczonego. Pracę na statkach obcych armatorów ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy - pracował od poniedziałku do soboty przez co najmniej 8 godzin dziennie, często pracował też w nadgodzinach, np. gdy zdarzały się awarie lub prace serwisowe. Ubezpieczony pracował w charakterze motorzysty w maszynowni, wykonując polecenia szefa mechaników albo drugiego mechanika, którym bezpośrednio polegał. Ubezpieczony zawsze był wpisywany na listę członków załogi statku. Wynagrodzenie było wypłacane bezpośrednio przez zagranicznego armatora. M. sp. z o.o., jako jednostka kierująca do pracy za granicą, uiszczala za ubezpieczonego składki na ubezpieczenia społeczne.

Ubezpieczonemu nie została przyznana emerytura wcześniejsza z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ani emerytura pomostowa. Ubezpieczony nie spełnia również warunków do przyznania tych świadczeń.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nieuzasadnione jest stanowisko organu rentowego, że nie ma prawnej możliwości zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów pracy ubezpieczonego u zagranicznych armatorów podejmowanej za pośrednictwem M. sp. z o.o. Ubezpieczony, będąc zatrudniony za pośrednictwem M. na statkach obcych bander u armatorów zagranicznych w okresach: od 20 lipca 1987 r. do 16 listopada 1987 r., od 12 lutego 1988 r. do 10 maja 1988 r., od 17 sierpnia 1988 r. do 15 maja 1989 r., od 12 lipca 1989 r. do 11 maja 1990 r. na stanowisku marynarza - w charakterze motorzysty, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace jako członek załóg tych

statków. Okoliczność ta wynikała z zaświadczenia wystawionego przez przechowawcę M., z którego wynika, że były to prace wymienione w wykazie A, dział VIII, poz. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz w wykazie A, dziale VIII poz. 4 załącznika do zarządzenia nr 24 Ministra - Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej - prace na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym - pracownicy wpisani na listę członków załogi tych statków. Ponadto M. wskazała, że jako jednostka kierująca do pracy za granicą uiszczała składki na ubezpieczenia społeczne i wpłaty na Fundusz P, na zasadach i w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, które musi być znane organowi rentowemu z uwagi na ogromną liczbę spraw, w których występuje jako strona pozwana, okres pracy u zagranicznego armatora, do której marynarz został skierowany przez pośrednika, można uznać za okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych, jeśli marynarz zatrudniony był u zagranicznego armatora jako pracownik (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., II UK 251/14, LEX nr 3524485). Przy czym warunkiem niezbędnym do zaliczenia okresów wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1251 ze zm.; dalej ustawa emerytalna) jest opłacenie składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 497 ze zm.), chyba że na podstawie umów o zatrudnienie lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach

międzynarodowych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10, LEX nr 589882; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 328/09, LEX nr 987707).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, brak było również podstaw do podważania pracowniczego charakteru zatrudnienia ubezpieczonego. W wyroku Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2018 r., II UK 23/17 (LEX nr 2490055) przesądzone, że na gruncie ustawy o emeryturach pomostowych, pojęcie „pracownik” za okres sprzed 1 stycznia 2009 r. należy odczytywać zgodnie z art. 22 k.p. Z treści tego przepisu wynika, że decydujące znaczenie dla istnienia stosunku pracy ma wykonywanie za wynagrodzeniem pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę - bez względu na nazwę umowy oraz że nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu powyższych warunków wykonywania pracy. Powołał się na stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2010 r., II UK 162/09 (LEX nr 583806), że charakter świadczenia pracy „członka załogi statku morskiego”, a ściślej fakty go wyznaczające, są w istocie powszechnie znane, a więc nie wymagają w zasadzie dowodu (art. 228 § 1 k.p.c.). Jest to praca podporządkowana i wykonywana odpłatnie, a więc ma cechy pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p. W wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10 (LEX nr 589882) Sąd Najwyższy wskazał, że zatrudnienie marynarzy polega na wykonywaniu na statkach morskich odpłatnej pracy szczególnie podporządkowanej, co przesądza o jej pracowniczym charakterze. Taki charakter prawny zatrudnienia marynarzy mógłby być podważony tylko wtedy, gdyby z ustalonych okoliczności sprawy wynikało, że sporna praca była świadczona nieodpłatnie, np. w ramach uprawiania turystyki albo przy braku pracowniczego podporządkowania (np. na własnym statku morskim lub jako podmiot świadczący usługi artystyczne lub inne). Podzielając ten pogląd, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 2016 r., II UK 196/15 (LEX nr 2044476) stwierdził, że marynarz zatrudniony na statku morskim (także obcej bandery) nie może wykonywać swoich obowiązków w reżimie innym niż pracowniczy. Podkreślono, że kapitan statku jest przełożonym wszystkich członków załogi i to on ustala i nadzoruje tok służby na statku (zob. przykładowo art. 94 pkt 4b Konwencji Narodów Zjednoczonych o

prawie morza, sporządzonej w Montego Bay z dnia 10 grudnia 1982 r., Dz.U. Nr 59, poz. 534.; pkt c załącznika do Międzynarodowej Konwencji o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht - Konwencji STCW, sporządzonej w Londynie 7 lipca 1978 r., Dz.U. z 1984 r. Nr 39, poz. 201; art. 53 § 1 Kodeksu morskiego). W tej sytuacji nie sposób uznać, aby zatrudniony na statku marynarz nie był podporządkowany kapitanowi statku w zakresie czasu, miejsca i sposobu wykonania pracy. Prowadzi to do wniosku, że marynarz, wpisany na listę członków załogi (niezależnie od nazwy odpłatnej umowy łączącej go z armatorem), wykonuje pracę w warunkach pozwalających zakwalifikować ją jako wykonywaną w ramach stosunku pracy.

W związku z powyższym w ocenie Sądu Apelacyjnego uprawnione było przyjęcie, że ubezpieczony w spornych okresach zatrudnienia u zagranicznych armatorów za pośrednictwem polskich jednostek kierujących odpłatnie świadczył pracę podporządkowaną.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, ponadto, że żaden z przepisów ustawy emerytalnej nie różnicuje możliwości uwzględniania okresu zatrudnienia u zagranicznego armatora do stażu „ogólnego” lub „szczególnego” przy ustalaniu prawa do emerytury przewidzianej w art. 32 ustawy emerytalnej na warunkach określonych w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r., a ten ostatni przepis ustanawia wyłącznie wymaganie zaliczania do okresów pracy uzasadniających prawo do świadczeń na określonych w nim zasadach tylko takich okresów, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że brak jest podstaw prawnych do niewliczania do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego, jeżeli okresy te zostały uznane i za okresy składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2009 r., II UK 108/09, OSNP 2011 nr 11-1, poz. 163).

Sąd Apelacyjny stwierdził, że zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, w postępowaniu sądowym traktować należy, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że

osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, LEX nr 518067). Przy niespornym okresie zatrudnienia, okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w każdy sposób. Dowodem może być m.in. zaświadczenie wystawione przez pośrednika, albowiem bezsprzecznie dla samego uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej czy też rekompensaty istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, tj. - art. 25, art. 173, art. 174 ustawy emerytalnej w związku z art. 21 i art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 32 ustawy emerytalnej i § 1 i § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, przez przyjęcie, że ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do przyznania rekompensaty w formie dodatku o kapitału początkowego i przeliczenia emerytury.

- naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 385 i art. 316 § 1 w związku z art. 233 § 1 i art. 245, art. 231, art. 228 § 1 i art. 234 k.p.c. w związku z art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej i § 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412 ze zm.). przez bezpodstawne przyjęcie, że fakty wyznaczające charakter pracy członka załogi statku morskiego są (w istocie) powszechnie znane i dlatego w zasadzie nie wymagają dowodu (art. 228 § 1 k.p.c.) oraz że zatrudnienie na statku morskim w warunkach innych aniżeli przewidziane w art. 22 § 1 k.p. (w ogóle) nie wchodzi w rachubę.

Organ rentowy wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ:

w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,

1. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący stwierdził, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w praktyce przy ich stosowaniu, a mianowicie: czy wobec treści art. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 51 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych można zaliczyć do okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 tej ustawy okres pracy marynarza wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika i czy taki marynarz jest w kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o emeryturę pomostową na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wskazał, że ta kwestia nie jest jednostkowym przypadkiem, a zatem jej rozstrzygnięcie będzie miało istotny wpływ na rozpoznanie podobnych spraw w przyszłości, a także będzie stanowiło doprecyzowanie w drodze wykładni sądowej obowiązujących w tym zakresie niespójnych i sprzecznych przepisów uchwalonych przez ustawodawcę. Wywiódł, że wprowadzie Sąd Najwyższy już kilkakrotnie wypowiadał się na temat pracy marynarza wykonywanej u armatora zagranicznego, jednakże orzeczenia te mają zgodnie z obowiązującą literą prawa moc obowiązującą jedynie w sprawach, w których zapadły. Zdaniem organu rentowego, zasadne stało się rozważenie możliwości podjęcie uchwały w składzie siedmiu sędziów celem ostatecznego wyjaśnienia wątpliwości w tym temacie.

Ponadto skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż „jest niewątpliwa, pewna, zaś zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistą zasadność skargi. W związku z tym zauważyć należy, że tak ujęte w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To, co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi, nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistą zasadnością skargi jest formułowanie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a także wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Co więcej, powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). Takiego wywodu brak.

Odnosząc się do drugiej przesłanki wskazywanej przez skarżącego, to należy podkreślić, że nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jak analogicznie nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2020 r., II PK 36/19, LEX nr 3034647; z dnia 12 maja 2020 r., I UK 128/19, LEX nr 3026475; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Również zauważyć należy, że nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538; z dnia 1 kwietnia 2015 r., III PK 140/14, LEX nr 2019559; z dnia 10 kwietnia 2019 r., II PK 54/18, LEX nr 2642418).

Skarżący ograniczył się jedynie do zdawkowego pytania: „czy wobec treści art. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 51 i 49 ustawy emeryturach pomostowych można zaliczyć

do okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 tej ustawy okres pracy marynarza wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika i czy taki marynarz jest w kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o emeryturę pomostową na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych”, nie przywołując żadnych jurydycznych argumentów przeciwko utrwalonym od wielu lat poglądom Sądu Najwyższego dotyczącym tej kwestii, co też nie uzasadnia postulatu poddania jej ocenie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego.

Z przytoczonego szczegółowo przez Sąd Apelacyjny orzecznictwa Sądu Najwyższego (przez co nie jest konieczne jego powielanie) wynika utrwalony pogląd, że ustawa o emeryturach pomostowych ani ustawa emerytalna nie zawiera własnej definicji pojęcia pracownika (co do okresu przed 1 stycznia 2009 r.). W konsekwencji, znaczenie tego pojęcia co do okresów przed 1 stycznia 2009 r. odczytywać należy zgodnie z treścią art. 22 k.p. - w tym także z uwzględnieniem jego § 1¹ i § 1², z których wynika, że decydujące znaczenie dla uznania istnienia stosunku pracy ma wykonywanie za wynagrodzeniem pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę - bez względu na nazwę umowy oraz że nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu powyższych warunków wykonywania pracy. W konsekwencji wzajemna relacja między obowiązkiem zgłoszenia pracownika do ubezpieczenia i opłacania składek ciążącym na pracodawcy (ubezpieczeniem obowiązkowym) a pracowniczym statusem ubezpieczonego występuje jedynie w prawie ubezpieczeń społecznych. Zależność ta nie może być przenoszona na przepisy Kodeksu pracy. Z punktu widzenia przepisów Kodeksu pracy, które mają decydujące znaczenie przy ocenie statusu ubezpieczonego jako pracownika, dobrowolny charakter ubezpieczenia nie ma znaczenia. Zatem zgłoszenie do dobrowolnego ubezpieczenia nie wyklucza pracowniczego zatrudnienia u zagranicznego pracodawcy - zagranicznego armatora.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a]